

Наталія Миколаївна Чеботарьова,

канд. екон. наук, доцент,
ORCID 0000-0002-0145-2821
e-mail: nata66@gmail.com

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Лубни

Вячеслав Анатолійович Чеботарьов,

д-р екон. наук, професор,
ORCID 0000-0003-1131-9116
e-mail: vena.lnu@gmail.comДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Лубни,
Лодзинський університет, м. Лодзь, Республіка ПольщаЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНІ УКРАЇНСЬКО-КИТАЙСЬКІ ВІДНОСИНИ: СКЛАДОВІ
ОБГРУНТУВАННЯ УЧАСТІ КИТАЮ У ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Генеза російсько-української війни, особливо – в контексті усвідомлення наявних і прогнозованих тенденцій її розвитку, складає підґрунтя для такого вихідного дослідницького положення. У сучасних умовах одним із визначальних стримуючих чинників розвитку України виступає відсутність науково-обґрунтованої державної політики повоєнного відновлення: це є чинником національної небезпеки.

Невід’ємною складовою обґрунтування політики повоєнного відновлення є її зовнішньоекономічна складова, а саме – визначення відповідних пріоритетів у зовнішньоекономічній сфері. Безумовно, в зовнішньоекономічній (і зовнішньополітичній) сфері для України першочерговим пріоритетом об’єктивно є східноєвропейський вектор. Разом з тим, дуже важливим є й східно-азійський вектор. Насамперед, вибудовування стратегії та тактики взаємовигідних економічних відносин з Китайською Народною Республікою. Китай стане одним із ключових гравців повоєнного відновлення України (попри неприймання наразі такого підходу широкими колами експертного співтовариства). Тому, постає проблема ґрунтового аналізу зовнішньоекономічної діяльності між Україною та Китаєм в умовах воєнного стану (така діяльність значно переважаючою мірою здійснюється в сфері зовнішньоторговельної діяльності) як підґрунтя визначення її найбільш ефективних напрямів, форм і механізмів на повоєнному етапі.

При цьому, слід враховувати три, певною мірою – протилежно спрямовані, чинники.

Перший. В контексті вибудовування Україною відносин із Китаєм щодо повоєнного відновлення, Україна має ще більшою мірою скріпити свою суб’єктність в світовій політиці на тлі низки (в даному відношенні) своєрідних «обмежуючих» обставин за напрямками Україна – США та Україна – Європейський Союз.

Другий. Сталі ділові відносини між Україною та Китаєм встановилися ще тоді, коли вона входила до складу СРСР. Україна доклала значних зусиль у становлення та розвиток металургійної промисловості, машинобудування, енергетики, сільського господарства тощо Піднебесної. Із проголошенням Україною

незалежності Китайська народна республіка однією з перших серед всіх країн світу визнала її, а у січні 1992 р. встановила дипломатичні відносини. Всі ці роки Україна та Китай плідно працювали одна з одною, не маючи будь-яких серйозних політичних чи економічних протиріч [1].

Третій. Україна має опрацювати такі напрями, форми і конкретні проекти повоєнного відновлення економіки, участь Китаю у яких мала б для нього стратегічне значення (зокрема, і в системі координат його відносин зі США та Європейським Союзом); для України, натомість, це має забезпечити інституціональний й економічний вплив Китаю у встановленні справедливого повоєнного миру.

Метою статті є проведення економіко-статистичного аналізу зовнішньоторговельних операцій України з КРН як складової науково-практичного визначення стратегічних напрямів зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) в контексті формування політики повоєнного відновлення.

Опрацювання проблеми та її невирішені аспекти. У сучасних умовах ґрунтовний аналіз різноманітних аспектів україно-китайських відносин представлений лише окремими публікаціями у спеціалізованих виданнях України з економічних наук й державного управління, а також статтями українських і китайських фахівців у журналі «Україна-Китай» (він є спільним майданчиком для презентації їхніх власних наукових й аналітичних доробок).

Ю. Макогон – відомий український вчений і почесний професор Харбінського університету комерції КНР, вважає, що в сучасних умовах ЗЕД України намагається відшукувати нові сегменти на міжнародному ринку і, насамперед, у східно-азійському напрямку, зі значними його обсягами й джерелами інвестицій. До того ж, на даному ринку Україна лідирує у низці галузей промисловості та сільського господарства. Однією з перспектив для України є розвиток торгово-економічних відносин з Китаєм не тільки за традиційними, а й за новими напрямками, такими як: авіа-космічна та суднобудівна промисловість й ІТ-технології [2]. Науковець підкреслює, що Китай має одну з провідних економік світу і навіть сьогодні є важливим торговим партнером України [2, 131]. Крім

економічних напрямів співпраці, між Україною та Китаєм впроваджено багато гуманітарних проектів в освітній, науковій, культурній тощо сферах [2, 125].

Порівняльний аналіз сучасних української і китайської економіки проведено вченими Інституту економіки та прогнозування НАН України Т. Осташко, В. Олефір, В. Венгер та О. Бойко. Якщо імпортозалежність української економіки перевищує 50 %, то Китай має всього 19%. Причому, більша частина негативного сальдо України зовнішньоторговельної діяльності зумовлюється відповідними операціями саме з Китаєм [3].

Є. Іванов, визначаючи основні виклики для економіки України, пов'язані з активізацією зовнішньоторговельної діяльності з КНР, обґрунтовує, що саме торгівля з Китаєм найбільшою мірою визначає сировинну спрямованість міжнародної спеціалізації України [4].

Україна, відновлюючи після російсько-української війни свою економіку, потребуватиме відбудови двосторонніх економічних відносин з Китаєм, але, як вважають І. Давидова, А. Артьомова та І. Уварова, з врахуванням сформованих відносин Європейського Союзу з Китаєм, оскільки реалізація Україною довгострокової економічної стратегії має відбуватися в рамках єдиної економічної системи ЄС [5, 22].

Досліджуючи зовнішньоторговельні відносини України з Китаєм, З. Двудіт та Ю. Макарова віднайшли особливості такої співпраці. Вони наголошують на тому, що Китай не є активним інвестором в економіку України, не зацікавлений у розвитку нашого внутрішнього виробництва, збільшенні робочих місць і зростанні виробництва продукції з більшою доданою вартістю. Найчастіше, китайці пропонують українцям кредити на купівлю своєї ж продукції [6]. Вчені М. Стегней і М. Король, аналізуючи сучасну зовнішньоторговельну політику Китаю, виокремлюють її специфічність. Стратегія зовнішньої торгівлі КНР включає: розробку нових видів торгівлі; інноваційний розвиток переробної торгівлі; створення найбільш сприятливого інвестиційного середовища; розроблення пілотних зон вільної торгівлі; заохочення до закордонного інвестиційного співробітництва; активне сприяння глобальному проекту «Один пояс, один шлях» тощо [7].

При цьому, аналіз проблем розвитку українсько-китайських економічних відносин слід здійснювати з урахуванням загального сучасного стану і перспектив провадження ЗЕД України на повоєнному етапі [8].

Основний матеріал статті. Вітчизняні науковці виділяють у розвитку українсько-китайських відносин п'ять етапів. Першим, який тривав 13 років, був етап протяжністю з 1992 до 2004 рр., коли закладалася правова база для багатостороннього співробітництва. 2005–2010 рр. – другий етап: у цей період українсько-китайські відносини уповільнилися та відносно охолодилися. Зовнішня політика України була більш зорієнтована на країни ЄС і США, аніж на Китай та країни Азії. Пожвавлення відносин між двома країнами відбулося у 2010 р. Відтоді і рахують початок третього етапу, що характеризувався підписанням у 2011 р. Спільної декларації про встановлення та розвиток взаємовідносин стратегічного партнерства. Цей період ознаменувався отриманням статусу стратегіч-

ного партнерства між державами (2011 р.) і поштовхом до збільшення поставок, передусім, китайських товарів до України. Закінчення етапу датується 2013 р. Четвертий етап (2014–2015 рр.) – це період невизначеності українсько-китайських відносин. У той час Україна вирішувала проблеми щодо відновлення територіальної цілісності та неповною мірою виконувала вже підписані принципові угоди і домовленості з Китаєм. Але розуміння того, що Китай є другою економікою світу, одним із найбільших світових інвесторів сприяло відновленню діалогу між країнами. П'ятий етап (з 2016 р.) відзначений відновленням політичного діалогу між керівництвом двох держав й певною активізацією взаємин політичного характеру. Китай був визнаний стратегічним партнером і стратегічним пріоритетом України, а 2019 р. оголошений роком Китаю в Україні [1, 236–238].

На наш погляд, із урахуванням принципових особливостей відносин між Україною та Китаєм внаслідок російсько-української війни, є доцільним виокремити ще один – шостий етап українсько-китайських економічних відносин. Для нього характерною є, порівняно з попередніми роками, уповільнена співпраця із домінуванням з обох сторін позиції «вичікування» (за кращими канонами китайської філософії).

За останніми оприлюдненими даними ВВП Китаю у розрахунку на душу населення у 2023 р. склав 13,16 тис. дол. США. Стратегічні об'єкти та підприємства є власністю держави. Згідно з даними Міністерства комерції КНР, за підсумками 2023 р. обсяг інвестицій китайських компаній закордон становив 130,13 млрд дол. США, що на 11,4% більше минулорічного показника¹. Статистичні дані за два місяці до повномасштабного вторгнення РФ в Україну (станом на 31.12.2021 р.) свідчили, що в економіку України саме з Піднебесної залучено 111 млн дол. США прямих інвестицій. Головними напрямками китайських інвестицій були: галузі промисловості; професійної, наукової та технічної діяльності; сільського, лісового та рибного господарства; оптової та роздрібною торгівлі, ремонту транспортних засобів; операцій з нерухомим майном; транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності².

До повномасштабної вторгнення РФ в Україну, КНР була і поки що залишається одним із її ключових торгових партнерів. Руйнування ланцюжків поставок та істотні зміни у логістиці призвели до збільшення частки європейських країн у товарообігу України, проте імпорт продукції з Китаю, як і раніше, відіграє вагомий роль у її торговельно-балансі. Китай є найбільшим експортером, обійшовши всі інші країни світу в 2023 р. Український експорт до Китаю у 2021–2023 рр. скоротився у натуральному вираженні на 71%, а імпорт із Китаю – лише на 11%. Аналіз структури торгівлі в натуральному вираженні показує, що Україна експортує до Китаю залізну руду, соняшникову олію, шрот, кукурудзу й іншу сільгосппродукцію. Серед імпортованих товарів з Китаю до України традиційно переважають машини, обладнання, споживчі та промислові товари³.

Динаміку та питому вагу експортно-імпортованих операцій України і Китаю в загальних обсягах зовнішньої торгівлі за останні звітні сім років представлено у табл. 1.

¹ Посольство України в Китайській Народній Республіці – офіційний веб-сайт. URL: <https://china.mfa.gov.ua/>

² Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Китаєм. URL: <http://surl.li/dgopru>

³ Як змінився торговий баланс між Україною та Китаєм з 2021 по 2023 роки. URL: <http://surl.li/wkkqlq>

Таблиця 1. Аналіз експорту та імпорту товарів між Україною та Китаєм за 2018-2024 рр.

Роки	Експорт з України до Китаю		Імпорт до України з Китаю		Питома вага зовнішньої торгівлі товарами з КНР у загальному обсязі експортно-імпорتنних операцій України, %	
	сума, млн дол. США	темп росту, %	сума, млн дол. США	темп росту, %	експорт	імпорт
2018	2200,1	-	7608,4	-	4,6	13,3
2019	3593,1	163,3	9204,8	121,0	7,2	15,1
2020	7099,9	197,6	8318,4	90,4	14,4	15,3
2021	8003,6	112,7	10981,7	132,0	11,8	15,1
2022	2467,2	30,8	8670,9	79,0	5,6	15,7
2023	2406,4	97,5	10444,5	120,5	6,7	16,4
2024	2393,8	99,5	14370,0	137,4	5,7	20,3

Джерело: розраховано і складено авторами за даними (Державна служба статистики України: офіційний сайт. URL: <https://stat.gov.ua/uk>).

Отже, аналізуючи показники динаміки торгівлі у табл. 1, бачимо, що у порівнянні з останнім передвоєнним для всієї України 2021 р. експорт українських товарів до Китаю в останні 3 роки значно скоротився. Особливо відзначився в цьому плані 2022 р., коли відбулося падіння експорту майже на 70%. Поставки товарів з КНР в Україну суттєво більші за обсягами, ніж обсяги експорту українських товарів до Китаю, що в принципі є об'єктивним в умовах війни (за останній звітний рік – аж у 6 разів). Найбільша частка експорту українських товарів до КНР серед усіх країн світу була у 2020 р. – 14,4%, а найменша – 4,6% у 2018 р. Що стосується імпорту товарів з Китаю, то

протягом 2018-2023 рр. показник питомої ваги суттєво не коливався, і лише у 2024 р. – він перетнув позначку у 20 %.

Поступове збільшення обсягів експорту товарів з України до Китаю (до повномасштабного вторгнення РФ в Україну) пояснюється великими сподіваннями на взаємовигідну співпрацю, але через воєнні дії відбулося різке скорочення обсягів продажу товарів у 2022 р., та не налагодження ситуації у подальші 2 роки.

Продемонструємо динаміку зовнішньоторговельного сальдо товарами України і Китаю у табл. 2.

Таблиця 2. Показники результативності зовнішньої торгівлі товарами між Україною і Китаєм за 2016-2024 рр.

Показники	Роки									
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Оборот, млн дол. США	6520,2	7688,0	9808,5	12797,9	15418,4	18985,3	11138,1	12850,9	16763,8	
Сальдо, млн дол. США	-2855,2	-3609,3	-5408,2	-5611,7	-1218,5	-2978,2	-6203,7	-8038,1	-11976,2	
Коеф. покриття експортом імпорту	0,39	0,36	0,29	0,39	0,85	0,73	0,28	0,23	0,17	

Джерело: розраховано авторами за даними (Державна служба статистики України: офіційний сайт. URL: <https://stat.gov.ua/uk>).

Дані табл. 2 свідчать про постійне від'ємне значення між показниками експорту українських товарів до Китаю та імпорту з Китаю. За дев'ять років максимального значення сальдо набуло у звітному 2024 р. – 11976,2 млн дол. США, а мінімальне значення – у 2020 р. – 1218,5 млн дол. США. Співвідношення між максимальним і мінімальним значенням сальдо дорівнює показнику 6,6.

Визначення структури товарів за експортом з України до КНР дало уяву про те, що основними товарами є: зернові культури (31,9 %) та руди, шлаки та зола (42,7 %). ТОП-4 експортних товарів загалом складають майже 95 % від їх загального обсягу до Китаю (рис. 1).

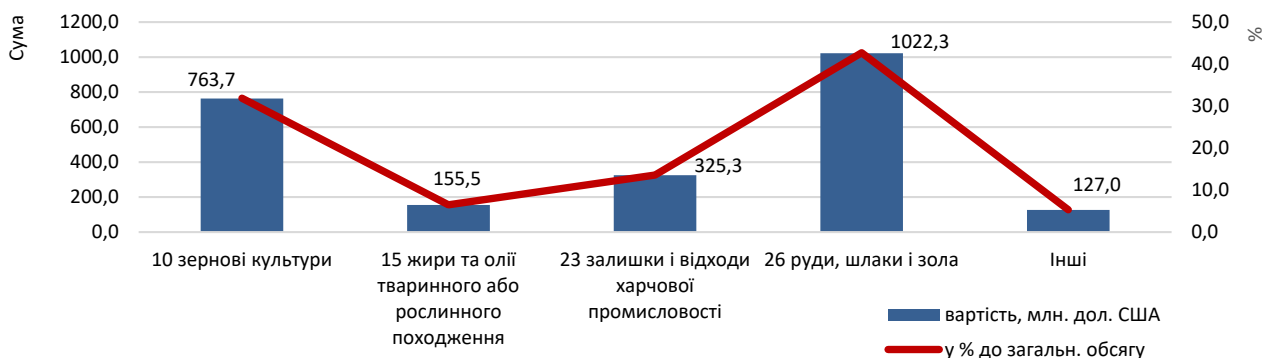

Рис. 1. Структура товарів за експортом між Україною і Китаєм у 2024 р.

Джерело: побудовано авторами за даними (Державна служба статистики України: офіційний сайт. URL: <https://stat.gov.ua/uk>).

За імпортом номенклатура товарів дуже велика. З Китаю надходить до України практично вся номенклатура товарів. ТОП-3 товарів за імпортом – це три групи товарів: реактори ядерні, котли, машини

(15,0 %), електричні машини (7,6 %) та засоби наземного транспорту, крім залізничного (7,4 %). Загалом, частка цих трьох найменувань товарів сягає як раз рівно 50 % загального імпорту (рис. 2).

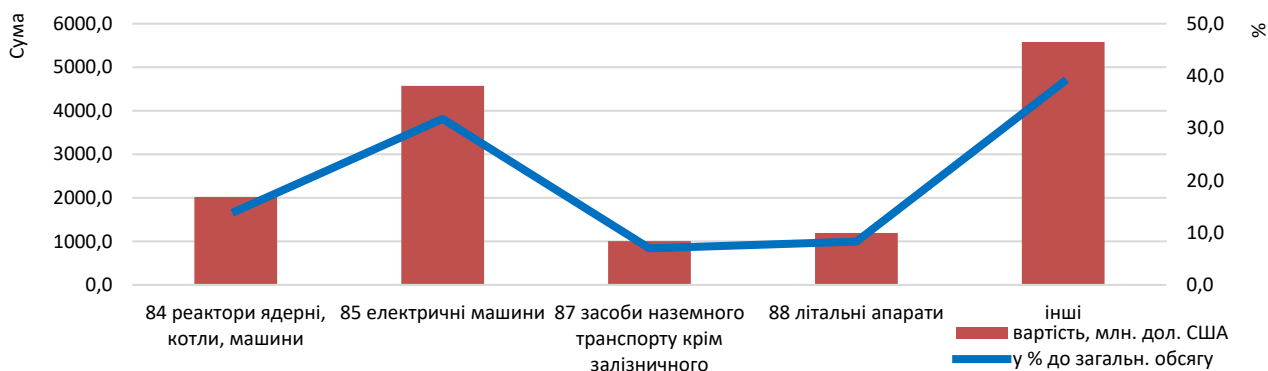

Рис. 2. Структура товарів за імпортом між Україною і Китаєм у 2024 р.

Джерело: побудовано авторами за даними (Державна служба статистики України: офіційний сайт. URL: <https://stat.gov.ua/uk>).

Операції з придбання та продажу давальницької сировини і готової продукції, що виробляється з неї, також активно запроваджені між Україною і Китаєм як різновид експортно-імпортних операцій. Китайська давальницька сировина активно імпортувалася Україною, і в останні роки займала за питомою вагою перше місце в загальному обсязі серед усіх країн світу. Але, за експорт української давальницької сировини до Китаю не приходиться говорити.

Обсяг імпорту з КНР давальницької сировини у 2022 р. був найбільшим і дорівнював 413 млн дол. США, а у 2023 р. відбулося його різке падіння – аж на 25 %. Що стосується експорту сировини до Китаю, то у 2023 р. він склав всього 28,3 тис. дол. США, а роком раніше – взагалі був відсутнім.

По-іншому виглядає ситуація, що склалася з готовою продукцією, виготовленою з давальницької сировини. Експорт її до КНР у 2022 р. був на рівні 14 млн дол., наступного року знизився до 2,7 млн дол.

США. Імпорту з Китаю готової продукції, навпаки, практично не було.

Послуги, що надавала Україна КНР в 2021 р., дуже відрізнялися від послуг, які імпортувалися з Китаю. Так, найбільшу питому вагу в експорті послуг до КНР займали в 2021 р. транспортні послуги та ділові. Їх загальна частка сягала майже 80 %. Імпорт послуг вміщував, переважно, транспортні послуги та послуги, пов'язані з фінансовою діяльністю. Також Україна імпортувала з Китаю послуги у сфері комунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги. У підсумку ці 3 види послуг займали частку більше 90 %. Загальне сальдо за послугами було від'ємним з показником у 210,1 млн дол. США.

Оскільки обсяги імпорту товарів з Китаю до України складають п'яту частину загального імпорту, то, з нашої точки зору, варто розглянути вплив даного показника на економічний розвиток України (табл. 3).

Таблиця 3. Дослідження впливу імпорту товарів з Китаю на показники розвитку економіки України

Показники	Роки							К кор.
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Імпорт китайських товарів до України, млн дол. США	7608,4	9204,8	8318,4	10981,7	8670,9	10444,5	14370,0	x
Номінальний ВВП України, млн грн	3558706	3974564	4194102	5459574	5191028	6537825	7658659	0,79
Номінальний ВВП на одну особу населення, дол. США	3059,1	3619,9	3709,8	4775,9	4199,7	5139,6	5389,5	0,89
Обсяг реалізованої продукції товарів, послуг промислових підприємств, млн грн	3045201,9	3019383,1	3236369,1	4678908,6	3854040,1	4402949,9	5279813,1	0,86
Витрати на персонал підприємств, млн грн	727110,1	901245,3	990589,2	1169821,7	1038773,4	1193908,5	1426724,7	0,86
Капітальні інвестиції в комп'ютерне програмування, консультування та надання інформаційних послуг, млн грн	3822,5	3562,6	2891,2	4546,1	3122,2	4847,8	6811,3	0,75
Капітальні інвестиції в роздрібну торгівлю, крім торгівлі транспортними засобами, млн грн	19874,5	18279,0	19981,8	31688,1	16989,7	25338,6	32084,4	0,82
Витрати на наукові дослідження і розробки, млн грн	16773,7	17254,6	17022,4	20973,8	17117,8	21348,1	28328,2	0,92

Джерело: розраховано авторами за даними Державна служба статистики України: офіційний сайт. URL: <https://stat.gov.ua/uk>.

Дані табл. 3 свідчать про сильний позитивний прямий лінійний зв'язок, що чітко прослідковуються між імпортом товарів з Китаю до України та наступними показниками нашої країни: номінальним ВВП, ВВП на душу населення, обсягом реалізованої продукції промислових підприємств, витратами на персонал підприємств, капітальними інвестиціями у роздрібну торгівлю та наданням інформаційних послуг, включно з комп'ютерним програмуванням. Що стосується витрат на наукові дослідження і розробки, які проводяться науковцями в Україні, то вони мають найбільш сильний прямий зв'язок з обсягами імпорту китайських товарів (0,92). Проведений кореляційний аналіз довів, що зі збільшенням обсягу китайських товарів до України, будуть зростати всі перераховані економічні показники. Проте, слід зауважити, що крім позитивного впливу на економіку України, збільшення обсягів імпорту товарів призводить також і до все більшої імпортозалежності країни, яка посилює вразливість країни до зовнішніх викликів (через суттєве зменшення обсягів зовнішньої торгівлі України внаслідок війни, в тому числі й з КНР, на сьогодні прогнозування даних показників не матиме достатньої об'єктивності).

Висновки та напрями подальшого опрацювання проблеми. Представлене в даній статті дослідження

ЛІТЕРАТУРА

- Музиченко Г. В., Сінь Д. Політико-правові чинники українсько-китайських відносин стратегічного партнерства. *Вісник соціально-економічних досліджень*: зб. наук. праць. Одеса: Одеський національний економічний університет. 2018. № 4 (68). С. 234–241. URL: <https://oaji.net/articles/2019/2849-1572532793.pdf>
- Макогон Ю. В. Співробітництво України та Китаю на сучасному етапі. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2019. С. 124–131. URL: <https://ev.fmm.kpi.ua/article/view/181695/181591>
- Ostashko T., Olefir V., Venger V., Boiko O. A Comparative Analysis of the Trade and Industrial Policies of Ukraine and China in the Context of the Obor Initiative. *Comparative Economic Research. Central and Eastern Europe*. 2021. № 24 (2). Р. 119–136. <https://doi.org/10.18778/1508-2008.24.15>
- Іванов Є. Зовнішньоторговельні відносини України з Китаєм: виклики для національних економічних інтересів. *Економічний простір*. 2021. № 166. С. 7–11. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/166-1>
- Давидова І. О., Артьомова А. В., Уварова І. С. Українсько-китайські економічні відносини в контексті відносин ЄС–КНР: перспективи післявоєнного розвитку. *Статистика України*. 2023. № 2. С. 21–30. [https://doi.org/10.31767/su.2\(101\)2023.02.03](https://doi.org/10.31767/su.2(101)2023.02.03)
- Двуліт З. П., Макарова Ю. С. Зовнішньоторговельні відносини між Україною та Китаєм: основні напрями розвитку. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2021. № 2 (6). С. 157–165. <https://doi.org/10.23939/smeu2021.02.157>
- Стегней М. І., Король М. М., Парлаг С. В. Особливості зовнішньоторговельної політики Китаю в сучасних умовах. *Економіка та суспільство*. 2019. № 20. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2019-20-8>
- Чеботарьов Є. В., Чеботарьова Н. М. Зовнішня торгівля України в умовах війни: стан й основи прогнозування на повоєнну перспективу. *Вісник економічної науки України*. 2025. № 1 (48). С. 240–248. [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2025.1\(48\).240-248](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2025.1(48).240-248)

Надійшла до редакції 02.04.2026 р.

Прийнята до друку 12.05.2026 р.

Опублікована 29.05.2026 р.

REFERENCES

- Muzychenko, H. V., & Sin D. (2018). Political and legal factors of ukrainian-chinese relations of strategic partnership. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen* [Collection of scientific works]. *Odesa: Odeskyi natsionalnyi ekonomichnyi universytet*, 4 (68), 234–241. <https://oaji.net/articles/2019/2849-1572532793.pdf> [in Ukrainian].
- Makohon, Yu. V. (2019). Cooperation of Ukraine and China at the present stage. *Ekonomichnyi visnyk NTUU «KPI»*, 124–131. <https://ev.fmm.kpi.ua/article/view/181695/181591> [in Ukrainian].
- Ostashko, T., Olefir, V., Venger, V., & Boiko, O. (2021). Comparative Analysis of the Trade and Industrial Policies of Ukraine and China in the Context of the Obor Initiative. *Comparative Economic Research. Central and Eastern Europe*, 24 (2), 119–136. <https://doi.org/10.18778/1508-2008.24.15>
- Ivanov, Y. (2021). Foreign trade relations of Ukraine and China: challenges for the national economic interests. *Ekonomichnyi prostir*, 166, 7–11. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/166-1> [in Ukrainian].
- Davydova, I. O., Artyomova, A. V., & Uvarova, I. S. (2023). Ukrainian-Chinese Economic Relations in the Context of EU-China Relations: Prospects for Post-War Development. *Statystyka Ukrainy*, 2, 21–30. [https://doi.org/10.31767/su.2\(101\)2023.02.03](https://doi.org/10.31767/su.2(101)2023.02.03) [in Ukrainian].
- Dvulit, Z. P., & Makarova, Yu. S. (2021). Foreign trade relations between Ukraine and China: main directions of development. *Management and Entrepreneurship in Ukraine: the stages of formation and problems of development*, 2(6), 157–165. <https://doi.org/10.23939/smeu2021.02.157> [in Ukrainian].

7. Stehnei, M. I., Korol, M. M., & Parlah, S. V. (2019). Features of China's foreign trade policy in modern conditions. *Ekonomika ta suspilstvo*, 20. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2019-20-8> [in Ukrainian].

8. Chebotarova, Ie. V., & Chebotarov, N. M. (2025). Foreign Trade of Ukraine in Wartime Conditions: the Status and Basis for Forecasting for a Post-War Perspective. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, 1(48), 240–248. [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2025.1\(48\).240-248](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2025.1(48).240-248) [in Ukrainian].

Received: 02.04.2026

Accepted: 12.05.2026

Published: 29.05.2026

Чеботарьова Н. М., Чеботарьов В. А. Зовнішньоторговельні українсько-китайські відносини: складові обґрунтування участі Китаю у повоєнному відновленні України

У сучасних умовах одним із визначальних стримуючих чинників розвитку України є відсутність державної політики повоєнного відновлення. Невід'ємною складовою її обґрунтування є зовнішньоекономічна складова, в контексті якої пріоритетом є східноєвропейський вектор. Разом з тим, дуже важливим є й східно-азійський вектор: насамперед, вибудовування стратегічно орієнтованих взаємовигідних відносин з Китайською Народною Республікою. Китай стане одним із ключових гравців повоєнного відновлення (попри неприйняття наразі такого підходу експертним співтовариством). Тому, постає проблема аналізу зовнішньоекономічної діяльності між Україною та Китаєм в умовах воєнного стану (така діяльність переважаючою мірою здійснюється в сфері зовнішньоторговельної діяльності).

Метою статті є проведення економіко-статистичного аналізу зовнішньоторговельних операцій України з КРН як складової обґрунтування стратегічних напрямів зовнішньоекономічної діяльності в контексті формування політики повоєнного відновлення.

Проведений аналіз свідчить про сильний позитивний прямий лінійний зв'язок, що чітко прослідковуються між імпортом товарів з Китаю до України та наступними показниками нашої країни: номінальним ВВП, ВВП на душу населення, обсягом реалізованої продукції промислових підприємств, витратами на персонал підприємств, капітальними інвестиціями у роздрібну торгівлю та наданням інформаційних послуг. Що стосується витрат на наукові дослідження і розробки, які проводяться в Україні, то вони мають найбільш сильний прямий зв'язок з обсягами імпорту китайських товарів (0,92). Проведений кореляційний аналіз довів, що зі збільшенням обсягу експорту Китаю до України, будуть зростати й всі перераховані показники.

Вже в умовах війни Україні є доцільним запропонувати Китаю конкретні проекти щодо участі у масштабних програмах повоєнного відновлення, окрім традиційної співпраці агропродовольчій сфері, в галузях автотранспорту, літако- та суднобудування та сільськогосподарському машинобудуванні. Особливий напрям майбутнього співробітництва може складати участь Китаю у галузях промисловості на основі корисних копалин (зокрема, в межах спеціальних економічних зон, відновлення яких потребуватиме реалізація ефективної державної політики повоєнного відновлення).

Ключові слова: зовнішня торгівля, Україна, Китай, економіко-статистичний аналіз, повоєнне відновлення.

Chebotarova N., Chebotarov V. Ukrainian-Chinese foreign trade relations: components of the justification for China's participation in the post-war reconstruction of Ukraine

In modern conditions, one of the determining factors constraining the development of Ukraine is the absence of a state policy of post-war reconstruction. An integral part of its justification is the foreign economic component, in the context of which the East European vector is a priority. At the same time, the East Asian vector is also very important: first of all, building strategically oriented mutually beneficial relations with the People's Republic of China. China will become one of the key players in post-war reconstruction (despite the current non-acceptance of such an approach by the expert community). Therefore, the problem of analyzing foreign economic activity between Ukraine and China under martial law in Ukraine (such activity is predominantly carried out as foreign trade) arises.

The purpose of the article is to conduct an economic and statistical analysis of Ukraine's foreign trade operations with the PRC as a component of substantiating strategic directions of foreign economic activity in the context of forming a post-war reconstruction policy.

The analysis conducted indicates a strong positive direct linear correlation, which is clearly traced between the import of goods from China to Ukraine and the following indicators of our country: nominal GDP, GDP per capita, the volume of products sold by industrial enterprises, personnel costs of enterprises, capital investments in retail trade and the provision of information services. As for the R&D and science expenditures of Ukraine, they have the strongest direct relationship with the volume of imports of Chinese goods (0.92). The correlation analysis conducted proved that with an increase in the volume of Chinese exports to Ukraine, all of the listed indicators will also grow.

Already in war conditions, it is advisable for Ukraine to offer China specific projects for participation in large-scale post-war reconstruction programs, in addition to traditional cooperation in the agro-food sector, in the automotive, aircraft and shipbuilding industries and agricultural machinery. A special direction of future cooperation may be China's participation in mineral-based industries (in particular, within the framework of special economic zones, the restoration of which will require the implementation of an effective post-war reconstruction state policy).

Keywords: foreign trade, China, Ukraine, economic and statistical analysis, post-war reconstruction.

Формат цитування:

Чеботарьова Н. М., Чеботарьов В. А. Зовнішньоторговельні українсько-китайські відносини: складові обґрунтування участі Китаю у повоєнному відновленні України. *Вісник економічної науки України*. 2026. № 1 (50). С. 29-34. [https://doi.org/10.37405/3041-1629.2026.1\(50\).29-34](https://doi.org/10.37405/3041-1629.2026.1(50).29-34)

Chebotarova, N., & Chebotarov, V. (2026). Ukrainian-Chinese foreign trade relations: components of the justification for China's participation in the post-war reconstruction of Ukraine. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, 1(50), 29-34. [https://doi.org/10.37405/3041-1629.2026.1\(50\).29-34](https://doi.org/10.37405/3041-1629.2026.1(50).29-34)